CASUS
De
DUELLO.

Digitized by Google

Digitized by Google

Quæſtionem proponit P. Reiffenſtuel, celebris in Germania Theologus & Canonum interpres, decúsque Seraphici Ordinis Reformatorum, ab ipſo ſummo Pontifice in ſuis libris non ſemel allegatus, Si quis, ait in lib. V. Decret. tit. 14. à N. 29. Edit. Monac. 1714. inter officiales militares unus alterum injurioſis verbis afficit, vel facto injuriam infert, & offenſus offendentem ad duellum non provocaret, talis ab aliis adeò deſpectus & abjectus haberetur, ut nullus cum eo ampliùs militaret, nec aliquis miles eidem, ſi officialis eſſet, ampliùs paréret, etiamſi offenſus alia via ſatisfactionem pro injuria habere poſſet (ſubintelligo, in alio ſtatu non ita corrupto) Idem fieret, paríque cum deſpectu & abjectionis effectu haberetur, ſi quis ab alio ex quacunque cauſa ad duellum provocatus non compareret, ipſis primariis belli ducibus in his caſibus non tantùm non punientibus, ſed etiam concedentibus, imò, ut fiat duellum, urgentibus etiam privatione officii militaris. Sic ponit caſum Author.

Tum reſpondet. N. 30. *Graviſſimè inprimis peccare Reges, & Principes atque belli duces, qui, dum poſſunt, ſimilem praxim, vel etiam privata hujusmodi duella tolerant, & multò magis, qui poſitivè concedunt.* Et hoc apud omnes in confeſſo eſt. Mox pergit N. 31. mentem ſuam declarare de eo, qui in neceſſitatem committendi duellum conjicitur. *Reſpondeo*, inquit, *illos, qui in hujusmodi caſibus ad duellum offerendum, vel acceptandum ita neceſſitantur, & coarctantur, ut, niſi offerant, vel acceptent, tanquam timidi, abjecti, & ad officia militaria inepti haberentur, indéque officio, quo actu fruuntur, ſeque & ſuos ſuſtentant, privarentur, vel promotionis, aliàs ſibi debitæ, ac promeritæ ſpe perpetuò carere deberent, illos, inquam, in hoc caſu & culpâ,*

r pœnâ vacare, ſive offerant, ſive acceptent duellum. *Ratio eſt; quia in tali caſu, uti ſup-onitur, acceptatio & oblatio duelli eſt abſolutè neceſſaria, ſicque juſta & licita defenſio fa-næ, vel* (ET vult dicere author) *bonorum fortunæ, & æquivalenter etiam vitæ contra niquum aggreſſorem, puta injuriâ afficientem, conſequenter ad oblationem duelli neceſſitan-em, vel ad duellum provocantem, adeóque verbis aggredientem. Hinc ſicut pro neceſſaria lefenſione famæ & bonorum fortunæ magni momenti licitum eſt cum moderamine inculpatæ utelæ iniquum aggreſſorem occidere, ita etiam licebit duellum offerre & acceptare, in eóque lterum occidere.*

Mox N. 32. explicat, quomodo huic doctrinæ nihil officiat, etſi quis ſeipſum exponat periculo vitæ. Sequente N. 33. oſtendit, hanc ſententiam non coincide-re cum propoſitione damnata ab Alex. VII. *Vir equeſtris ad duellum provocatus poteſt illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat. Quia aliud eſt*, ait, *acceptare duellum præcisè ad evitandam timiditatis notam, quod illicitum, & meritò condemnatum eſt. Aliud verò eſt illud acceptare ad evitandam timiditatis notam ita circumſtantiatam, ut, niſi duellum acceptetur, aut offeratur, graviſſima jactura temporalis in officio, dignita-te, honore, & bonis fortunæ, & certò ſequatur, uti in caſibus noſtris N. 29. poſitis, in qui-bus proin planè extraordinariis caſibus duellum offerri & acceptari poſſe diximus.*

Hæc ſententia gemino illuſtrari caſu poteſt. 1mo: Cajus, vir inter ſuos ho-noratus, innocenter quidquam dixerat, quod Titius in malam partem accepit, ma-ligna ſuſurronis interpretatione abductus. Hinc Titius, ut ſuo honori, quem læ-ſum credebat, conſultum iret, à Cajo exegit, ut duello ſibi ſatisfaceret pro injuria. Excuſabat dictum Cajus: proteſtatus etiam eſt, ſe non timiditatis causâ, ſed ob con-ſcientiam duellum recuſare. At immotus perſtitit Titius, quamvis perbene noſſet, eo res Caii loco ſitas eſſe, ut, ſi duellum recuſaret, ita ejus fortunæ eſſent acciden-dæ, ut ad incitas redigendus ægerrimè ſe ſuósque eſſet aliturus; fruſtra enim im-ploraverat magiſtratum etiam ſummum, rejectus eſt frigidis illis verbis: *Tu videris, nos cogere non poſſumus commilitones, ut tecum militent recuſato duello.* Hîc ergo qua-tuor capita notanda veniunt. 1mo. Quòd Cajus nullâ verâ offensâ læſerit Titium. 2do. Quòd certò ſit redigendus ad incitas. 3tio. Quòd alio remedio poſt apertè negatam juſtitiam damnum evitare non valeat. 4to. Quòd Titius, ferociter in pro-vocatione perſiſtens, certò prævideat ſecuturum Cajo damnum. In hoc caſu juxta doctrinam Patris Reiffenſtuel liceret *duellum acceptare.*

2do. Eraſtus â Fernando petulanti ſcommate læſus nihil omittit, ut Fernan-dum permoveat ad dandam ſatisfactionem vel petita venia, vel exhibito alio hu

 mani-

Digitized by Google

manitatis ſigno, quo macula in perſuaſione hominum deleta cenſeatur. At perſtat Fernandus in ſua protervia, ſolo ſe duello ſatisfacturum dicit, quamprimum id *offerre* vellet Eraſtus. Prævidet Fernandus ingens Eraſti damnum, ſi hic duellum omittat offerre, ab omni Magiſtratu deſtitutus. In hoc caſu etiam *offerre* duellum liceret juxta P. Reiſſenſtuel.

Hunc P. Reiffenſtuel ſequitur P. Vitus Pichler, veteranus cum laude Canonum interpres in Univerſitate Ingolſtadienſi. *Licitum eſt duellum*, ait Compend. Jur. Can. L V. tit. 14. N. 5. *quod quis ad conſervandum officium, & ſuam ac familiæ ſuſtentationem neceſſarium acceptat vel etiam offert*, , *modò alia via efficax non ſuperſit conſervandi ſe in officio etiam per recurſum ad ſupremum Principem, & modò habeat probabilem ſpem victoriæ.* Idem ſenſit P. Seybold in Dicæomachia P. II. ſect. 4. qui inter Canones in Univerſitate Oenipontana incanuit, & in caſu practico licitum declaravit. Accedit P. Sporer author etiam in libris ſapientiſſimi hodierni Pontificis notus. *Quodſi*, inquiens. Theol. Mor. Tract. V. in præcept. V. N. 204. *in raro caſu eo loco res ſita ſit, ut, ſi duellum reſpuat miles in exercitu, vel Nobilis in aula Principis, debeat cedere armis, officio, dignitate & gratiâ ob ignaviæ ſuſpicionem, adeò ut tunc ſub titulo honoris ipſius vitæ vel familiæ conſervatio periclitetur, omnino fatendum eſt cum Navarro, Layman, aliisque communiter, licere tunc duellum acceptare, & meræ defenſionis gratia provocanti ſe ſiſtere.* Rectè citatur Layman à P. Sporer. videatur Layman L. 3. tr. 3. p. 3. c. 3. N. 3. Nota, quamvis Layman & Sporer tantùm loquantur de *acceptando duello*: non expreſsè etiam de *offerendo*: non tamen negant licentiam etiam offerendi. Et eorum ratio pro uno æquè valet, ac pro altero. Sententiam tam de licentia offerendi quàm provocandi ſuis editis libris inſeruerunt duo Canoniſtæ non infimæ notæ, P. Krimer in Auſtriæ, & P. Huth in Franconiæ Univerſitatibus noti, nec tamen improbârunt. in tit. 14. l. V. Decret. Celeberrimus P. Schmalzgruber eod. loc N. 18. videtur quidem nobis contrarius: at nunquam ponit in caſu, quòd recuſans duellum periclitetur de tali officio, ex quo *dependeat ejus neceſſaria ſuſtentatio, quam aliunde habere non poſſit.* 2do. Hic Author admittit N. 9. cum grandi authorum numero, quòd *oblat o & acceptatio duelli licita ſit pro defenſione fortunarum, ſi alia ratio defendendi non appareat.* Atqui etiam in caſu Patris Reiſſenſtuel defenduntur fortunæ, quin alia ratio defendendi appareat: ergo. Unde bene dicit Pichler, *omnes pro hac doctrina allegari poſſe, quotquot duellum permittunt ob neceſſariam defenſionem rerum temporalium magni momenti, qui ſunt plurimi.* Id etiam obſervo, quòd P. Schmalzgrueber licitum duellum dicat tunc N. 19. *quando ideò principaliter quis provocat, ut, cùm ſciat provocatum eſſe bonum Chriſtianum, & ideò non acceptaturum duellum, hac via ipſum ſpoliet officio ſuo militari*; tum

ait, *idem dicendum videtur, quod dictum de caſu, quo duellum committitur ob fortuna bona conſervanda*, ubi ſcilicet tam *oblationem*, quàm *acceptationem* licitam dixerat.

Jam ſic arguo: ſive *directè & in ſe voluntarium* ſit damnum meum adverſario, ſive *indirectè & in cauſa*, nihil refert in materia præſenti inprimis *quoad culpam*; utrinque peccatur graviter. Etiam nihil refert *quoad obligationem reſtitutionis* ſeu compenſandi damnum illatum, ad quam certè tenentur etiam Titius & Fernandus noſter, & quidem ante magiſtratum negligentem, utpote qui non *poſitivè* ſed *negativè* tantùm influit, adeóque in obligatione reſtitutionis primùm ſequitur poſitivè influentes juxta receptam doctrinam Doctorum apud La Croix l. 3. p. 2. N. 63. Ergo etiam nil refert quoad *jus* armatæ defenſionis, quam exerit damno iniquè expoſitus Cajus vel Eraſtus. CONFIRMATUR à caſu ſimili. Ignibus ludicris recreat ſe Paulus prope meum horreum cum manifeſto periculo accenſionis. Monitus, ut deſiſtat, non paret, quamvis periculum videat. Curro ad judicem, hic me non audit, rejicitque duris iis verbis: *Tu videris, nil in me præſidii eſt*. An domum redux non potero gladio Paulum repellere, & contra reſiſtentem pugnare, ſi ex orituro incendio *certò* prævideam jacturam fortunarum & neceſſariæ ſuſtentationis? potero utique licitè: & tamen meum damnum Paulo ſolummodò eſt *voluntarium in cauſa*, ac *indirectè*: ergo nil refert in ordine ad defenſionem ejusmodi, ſive damnum ſit *voluntarium in cauſa & indirectè*, ſive *in ſe & directè*: præſertim cùm nemo alius adſit, cui voluntarium ſit *directè & in ſe*. Itaque vel nobis non contradicit P. Schmalzgrueber, vel per proprias ſuas rationes trahetur ad partes noſtras.

Solus P. Schvvarz, emeritus hodie hiſtoriarum Profeſſor, contradicere contendit I. N. P. 1. tit. 4. q. 3. Sed difficile non accidiſſet Reiffenſtuelio, aliiſque, retundere ejus tela, ſi ea ſuo tempore prævidere potuiſſent. Jam ſic concludo: Ex omnibus TT. & Juriſtis, *qui caſum de duello, his circumſtantiis veſtitum, examinârunt*, nullus eſt, qui, præter hunc ultimum hiſtoriarum Profeſſorem, aſſertam licentiam neget. E contra præſtantiſſimi & (reſpectivè ad numerum eorum, qui caſum talem examinârunt) plurimi, & duo quidem vel tres in libris ipſius ſummi Pontificis laudati, licentiam adſtruunt, & quidem non tantùm ùt *ſpeculativè*, ſed ùt *practicè* probabilem, ùt manifeſte colligitur tum ex eorum verbis, tum ex eo, quod hanc ſententiam contradiſtinquant ab altera, qua duellum pro ſolo honore vel qualicunque conſervando officio tantùm *ſpeculativè probabilem* dicunt: tum etiam inde, quod hi Authores pro praxi ſcribant: ergo hæc ſententia à ratione extrinſeca ſeu authoritate eſt verè probabilis, & alterâ etiam probalilior.

Ratio-

Digitized by Google

Rationem intrinſecam non minus ſolidam habet. Comparantur enim Titius & Fernandus injuſto aggreſſori fortunarum, contra quem armis pugnare licet, *quamdiu* per armatam vim ſervandi mea, vel recuperandi ſpes certa eſt, & ad judicem recurrere vel non datur: vel hic à ſe cauſam amolitur, *apertè denegando juſtitiam*, & innuendo ſatis intelligibiliter, ſe mihi defenſionem relinquere. Unde etiam ad rem non eſt, quòd communiter dicatur, defenſionem fieri debere *in continenti.* Hoc enim ſupponit, quòd poſt intervallum vel ceſſet periculum læſionis, vel pugna nil amplius proſit, vel alia ratione auxilium inveniri valeat, quorum neutrum in noſtro caſu datur, durátque *invaſio, quamdiu* à provocatione injuſta non deſiſtit, vel convenientiorem ſatisfactionem non dat adverſarius.

Quodſi ulterius quæram ex Theologo, cur licita ſit ejusmodi pugna defenſiva bonorum periclitantium, ingredi is debebit jus naturæ, ut inveniat rationem fundamentalem, quam dilucidè ex Grotio explicat illuſtris naturæ interpres Wolfius P. 8. J. N. §. 561. ſeqq. *In civitate*, ait, *judicia ſucceſſere in locum belli privati: & jus belli, ex natura homini competens, quoad exercitium ſublatum eſt, aut, ſi mavis, non tam jus belli, quàm exercitium ejus ſublatum eſt; quodſi, qui in civitatem coëunt, jus belli abdicarent, eodem quoque uti in nullo caſu poſſent; uſus enim ejus, quod non habes, nullus eſt. Enimvero cùm ſaltem in hoc conſenſiſſe intelligantur, quòd in perſequendo jure ſuo judicis ope uti velint, exercitium quoque juris belli proprium ſibi reſervârunt eo in caſu, quo judicis copia haberi nequit. Bellum itaque privatum in caſu iſto injuſtum non eſt, cùm gerentes utantur jure ſuo.*

Tum gradum promovet. Judicium ceſſat, ait ex Grotio, *momentaneè*, quando judex exſpectari non poteſt ſine certo periculo aut damno, ùt dum prædo nos invadit. *Continuè* autem ceſſat, ſi judex non adſit: vel cognitionem cauſæ *apertè rejecerit*, nec ab eo ad ſuperiorem detur provocatio. Monet autem, ne *protractionem* juſtitiæ cum *aperta ejus denegatione* confundamus, quæ utique confuſio facilè vitari poteſt; *aperta* enim *denegatio* eſt longè aliquid manifeſtius & palpabilius, quàm protractio vel partium ſtudium, aut ſcientiæ defectus, aliavè, quæ judicibus ſæpe imputantur. Cúmque hæc aperta denegatio *valde rarus* ſit caſus, ùt ait Schvvarzius, non erit facilè timenda reipublicæ perturbatio, quàm parum timenda eſt ex defenſione contra aggreſſorem directum. Hæc allata ex jure naturali ratio læſum *veluti* in ſtatum naturalem reponit, in hoc ſcilicet ſenſu, quòd eidem afferat *jus exercendi defenſivam pugnam, quo in ſtatu naturali homo fruitur.* Si cuiquam forte non arrideat hic diſcurſus, ex jure naturæ petitus, ſalva tamen manet ſententia P. Reiffenſtuel, & ſpectando rationem,

prout

Digitized by Google

prout ab ipſo proponitur, verè *probabilis* : quin etiam *probabilior* contrariâ, ſi ratio-nes hujus, comparatæ cum ratione ſententiæ benignioris, ſint reſpectivè leviores.

Nec *laxa* dicatur hæc ſententia. Tunc laxa foret, ſi licentiam duelli (ſeu pugnæ defenſivæ bonorum) aſſereret etiam pro caſu, ubi de honore & officio agitur, præ-ſcindendo à jactura neceſſariæ ſuſtentationis, id quod non pauci admiſerunt, ut videre eſt apud Mendo in Statera diſſert. 1. q. 21. Nec laxa dici poteſt; quia etiam hac in ſententia duellum ſemper eſt illicitum ex parte magiſtratuum. His ſi quis author in aliquo tractatu egregiè demonſtraret vias tollendi duellum, ſimúlque con-ſcientiæ ſtimulos adderet, majorem profecto ille fructum eſſet laturus, quàm illi Rigoriſtæ, qui miſerum Titium vel Eraſtum, in medio anguſtiarum conſtitutos, ablegant ad Tartara.

Feriat etiam *excommunicatio* magiſtratum : pugiles noſtros non feriet; quia eorum duellum non eſt prohibitum Decalogo ; in tale enim duellum nec Triden-tinum, nec Pontifices majorem excommunicationem latæ ſententiæ tulerunt. Imò Thomas Milante, Ord. Prædicat. in Exercitat. Dogmat. Moral. in propoſ. ab Alex. VII. proſcriptas dicere non veretur, officialem bellicum, qui metu cadente in conſtantem virum perdendi honorem, famam, authoritatem in ſubditos, ipsúm-que ſuum officium (de neceſſaria ſuſtentatione præſcindit) non incurrere pœnas Eccleſiaſticas; eoquod Eccleſia non velit obligare ſub conditionibus adeò duris. Vid. Memoires de Trevoux. Fevr. 1741. art. 11.

Sit etiam *iniquum judicium* hominum, probro vertentium, ſi quis duellum re-cuſet in iſtiusmodi caſibus : At ſi me quis *iniquè* objiciat vexationibus utut *iniquis*, defenſionis tamen jus mihi contra talem competit.

Dicatur pace mea *ſcandaloſum* hoc duellum: at ſcandalum dat negligens magiſtra-tus, non miſer ille derelictus, pro evitanda rerum ſuarum ruina adactus ad defen-ſionem tam arduam, quæ eſt *actio juſta*, conſequenter non *ſcandaloſa*. Perpendant ergo magiſtratus, licentiam in hoc caſu aſſertam, ex ſua negligentia proficiſci potiùs, quàm ex laxiore Theologia, & novo hoc ſtimulo excitari ſe ſinant ad offi-cium ſuum rite obeundum.

Nihil ergo eſt, quod doctrinæ Patris Reiffenſthuel admodum officiat.

O. A. M. D. G.

Digitized by Google

prout ab ipſo proponitur, verè *probabilis* : quin etiam *probabilior* contrariâ, ſi ratio-nes hujus, comparatæ cum ratione ſententiæ benignioris, ſint reſpectivè leviores.

Nec *laxa* dicatur hæc ſententia. Tunc laxa foret, ſi licentiam duelli (ſeu pugnæ defenſivæ bonorum) aſſereret etiam pro caſu, ubi de honore & officio agitur, præ-ſcindendo à jactura neceſſariæ ſuſtentationis, id quod non pauci admiſerunt, ut videre eſt apud Mendo in Statera diſſert. 1. q. 21. Nec laxa dici poteſt; quia etiam hac in ſententia duellum ſemper eſt illicitum ex parte magiſtratuum. His ſi quis author in aliquo tractatu egregiè demonſtraret vias tollendi duellum, ſimúlque con-ſcientiæ ſtimulos adderet, majorem profectò ille fructum eſſet laturus, quàm illi Rigoriſtæ, qui miſerum Titium vel Eraſtum, in medio anguſtiarum conſtitutos, ablegant ad Tartara.

Feriat etiam *excommunicatio* magiſtratum: pugiles noſtros non feriet; quia eorum duellum non eſt prohibitum Decalogo; in tale enim duellum nec Triden-tinum, nec Pontifices majorem excommunicationem latæ ſententiæ tulerunt. Imò Thomas Milante, Ord. Prædicat. in Exercitat. Dogmat. Moral. in propoſ. ab Alex. VII. proſcriptas dicere non veretur, officialem bellicum, qui metu cadente in conſtantem virum perdendi honorem, famam, authoritatem in ſubditos, ipſúm-que ſuum officium (de neceſſaria ſuſtentatione præſcindit) non incurrere pœnas Eccleſiaſticas; eoquod Eccleſia non velit obligare ſub conditionibus adeò duris. Vid. Memoires de Trevoux. Fevr. 1741. art. 11.

Sit etiam *iniquum judicium* hominum, probro vertentium, ſi quis duellum re-cuſet in iſtiusmodi caſibus: At ſi me quis *iniquè* objiciat vexationibus utut *iniquis*, defenſionis tamen jus mihi contra talem competit.

Dicatur pace mea *ſcandaloſum* hoc duellum: at ſcandalum dat negligens magiſtra-tus, non miſer ille derelictus, pro evitanda rerum ſuarum ruina adactus ad defen-ſionem tam arduam, quæ eſt *actio juſta*, conſequenter non *ſcandaloſa*. Perpendant ergo magiſtratus, licentiam in hoc caſu aſſertam, ex ſua negligentia proficiſci potiùs, quàm ex laxiore Theologia, & novo hoc ſtimulo excitari ſe ſinant ad offi-cium ſuum rite obeundum.

Nihil ergo eſt, quod doctrinæ Patris Reiffenſthuel admodum officiat.

O. A. M. D. G.

BIBLIOTECA NAZIONALE ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

prout ab ipſo proponitur, verè *probabilis* : quin etiam *probabilior* contrariâ, ſi ratio-
nes hujus, comparatæ cum ratione ſententiæ benignioris, ſint reſpectivè leviores.

Nec *laxa* dicatur hæc ſententia. Tunc laxa foret, ſi licentiam duelli (ſeu pugnæ defenſivæ bonorum) aſſereret etiam pro caſu, ubi de honore & officio agitur, præ-ſcindendo à jactura neceſſariæ ſuſtentationis, id quod non pauci admiſerunt, ut videre eſt apud Mendo in Statera diſſert. 1. q. 21. Nec laxa dici poteſt; quia etiam hac in ſententia duellum ſemper eſt illicitum ex parte magiſtratuum. His ſi quis author in aliquo tractatu egregiè demonſtraret vias tollendi duellum, ſimúlque con-ſcientiæ ſtimulos adderet, majorem profectò ille fructum eſſet laturus, quàm illi Rigoriſtæ, qui miſerum Titium vel Eraſtum, in medio anguſtiarum conſtitutos, ablegant ad Tartara.

Feriat etiam *excommunicatio* magiſtratum : pugiles noſtros non feriet; quia eorum duellum non eſt prohibitum Decalogo; in tale enim duellum nec Tridentinum, nec Pontifices majorem excommunicationem latæ ſententiæ tulerunt. Imò Thomas Milante, Ord. Prædicat. in Exercitat. Dogmat. Moral. in propoſ. ab Alex. VII. proſcriptas dicere non veretur, officialem bellicum, qui metu cadente in conſtantem virum perdendi honorem, famam, authoritatem in ſubditos, ipſúmque ſuum officium (de neceſſaria ſuſtentatione præſcindit) non incurrere pœnas Eccleſiaſticas; eoquod Eccleſia non velit obligare ſub conditionibus adeò duris. Vid. Memoires de Trevoux. Fevr. 1741. art. 11.

Sit etiam *iniquum judicium* hominum, probrò vertentium, ſi quis duellum recuſet in iſtiusmodi caſibus : At ſi me quis *iniquè* objiciat vexationibus utut *iniquis*, defenſionis tamen jus mihi contra talem competit.

Dicatur pace mea *ſcandaloſum* hoc duellum: at ſcandalum dat negligens magiſtratus, non miſer ille derelictus, pro evitanda rerum ſuarum ruina adactus ad defenſionem tam arduam, quæ eſt *actio juſta*, conſequenter non *ſcandaloſa*. Perpendant ergo magiſtratus, licentiam in hoc caſu aſſertam, ex ſua negligentia proficiſci potiùs, quàm ex laxiore Theologia, & novo hoc ſtimulo excitari ſe ſinant ad officium ſuum rite obeundum.

Nihil ergo eſt, quod doctrinæ Patris Reiffenſthuel admodum officiat.

O. A. M. D. G.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

prout ab ipſo proponitur, verè *probabilis* : quin etiam *probabilior* contrariâ, ſi ratio-nes hujus, comparatæ cum ratione ſententiæ benignioris, ſint reſpectivè leviores.

Nec *laxa* dicatur hæc ſententia. Tunc laxa foret, ſi licentiam duelli (ſeu pugnæ defenſivæ bonorum) aſſereret etiam pro caſu, ubi de honore & officio agitur, præ-ſcindendo à jactura neceſſariæ ſuſtentationis, id quod non pauci admiſerunt, ut videre eſt apud Mendo in Statera diſſert. 1. q. 21. Nec laxa dici poteſt; quia etiam hac in ſententia duellum ſemper eſt illicitum ex parte magiſtratuum. His ſi quis author in aliquo tractatu egregiè demonſtraret vias tollendi duellum, ſimúlque con-ſcientiæ ſtimulos adderet, majorem profecto ille fructum eſſet laturus, quàm illi Rigoriſtæ, qui miſerum Titium vel Eraſtum, in medio anguſtiarum conſtitutos, ablegant ad Tartara.

Feriat etiam *excommunicatio* magiſtratum : pugiles noſtros non feriet; quia corum duellum non eſt prohibitum Decalogo; in tale enim duellum nec Triden-tinum, nec Pontifices majorem excommunicationem latæ ſententiæ tulerunt. Imò Thomas Milante, Ord. Prædicat. in Exercitat. Dogmat. Moral. in propoſ. ab Alex. VII. proſcriptas dicere non veretur, officialem bellicum, qui metu cadente in conſtantem virum perdendi honorem, famam, authoritatem in ſubditos, ipſúm-que ſuum officium (de neceſſaria ſuſtentatione præſcindit) non incurrere pœnas Eccleſiaſticas; eoquod Eccleſia non velit obligare ſub conditionibus adeò duris. Vid. Memoires de Trevoux. Fevr. 1741. art. 11.

Sit etiam *iniquum judicium* hominum, probrò vertentium, ſi quis duellum re-cuſet in iſtiusmodi caſibus : At ſi me quis *iniquè* objiciat vexationibus utut *iniquis*, defenſionis tamen jus mihi contra talem competit.

Dicatur pace mea *ſcandaloſum* hoc duellum: at ſcandalum dat negligens magiſtra-tus, non miſer ille derelictus, pro evitanda rerum ſuarum ruina adactus ad defen-ſionem tam arduam, quæ eſt *actio juſta*, conſequenter non *ſcandaloſa*. Perpendant ergo magiſtratus, licentiam in hoc caſu aſſertam, ex ſua negligentia proficiſci potiùs, quàm ex laxiore Theologia, & novo hoc ſtimulo excitari ſe ſinant ad offi-cium ſuum rite obeundum.

Nihil ergo eſt, quod doctrinæ Patris Reiffenſthuel admodum officiat.

O. A. M. D. G.

Digitized by Google

prout ab ipſo proponitur, verè *probabilis* : quin etiam *probabilior* contrariâ, ſi ratio-
nes hujus, comparatæ cum ratione ſententiæ benignioris, ſint reſpectivè leviores.

Nec *laxa* dicatur hæc ſententia. Tunc laxa foret, ſi licentiam duelli (ſeu pugnæ defenſivæ bonorum) aſſereret etiam pro caſu, ubi de honore & officio agitur, præſcindendo à jactura neceſſariæ ſuſtentationis, id quod non pauci admiſerunt, ut videre eſt apud Mendo in Statera diſſert. 1. q. 21. Nec laxa dici poteſt; quia etiam hac in ſententia duellum ſemper eſt illicitum ex parte magiſtratuum. His ſi quis author in aliquo tractatu egregiè demonſtraret vias tollendi duellum, ſimúlque conſcientiæ ſtimulos adderet, majorem profecto ille fructum eſſet laturus, quàm illi Rigoriſtæ, qui miſerum Titium vel Eraſtum, in medio anguſtiarum conſtitutos, ablegant ad Tartara.

Feriat etiam *excommunicatio* magiſtratum : pugiles noſtros non feriet; quia eorum duellum non eſt prohibitum Decalogo; in tale enim duellum nec Tridentinum, nec Pontifices majorem excommunicationem latæ ſententiæ tulerunt. Imò Thomas Milante, Ord. Prædicat. in Exercitat. Dogmat. Moral. in propoſ. ab Alex. VII. proſcriptas dicere non veretur, officialem bellicum, qui metu cadente in conſtantem virum perdendi honorem, famam, authoritatem in ſubditos, ipſúmque ſuum officium (de neceſſaria ſuſtentatione præſcindit) non incurrere pœnas Eccleſiaſticas; eoquod Eccleſia non velit obligare ſub conditionibus adeò duris. Vid. Memoires de Trevoux. Fevr. 1741. art. 11.

Sit etiam *iniquum judicium* hominum, probrò vertentium, ſi quis duellum recuſet in iſtiusmodi caſibus : At ſi me quis *iniquè* objiciat vexationibus utut *iniquis*, defenſionis tamen jus mihi contra talem competit.

Dicatur pace mea *ſcandaloſum* hoc duellum: at ſcandalum dat negligens magiſtratus, non miſer ille derelictus, pro evitanda rerum ſuarum ruina adactus ad defenſionem tam arduam, quæ eſt *actio juſta*, conſequenter non *ſcandaloſa*. Perpendant ergo magiſtratus, licentiam in hoc caſu aſſertam, ex ſua negligentia proficiſci potiùs, quàm ex laxiore Theologia, & novo hoc ſtimulo excitari ſe ſinant ad officium ſuum rite obeundum.

Nihil ergo eſt, quod doctrinæ Patris Reiffenſthuel admodum officiat.

O. A. M. D. G.

Digitized by Google